

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ПОПАДИНЕЦЬ ІГОР ІГОРОВИЧ

УДК 347.73:336.1.025.12](477)(043.3)

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ
ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ**

12 00.07 – адміністративне право і процес,
фінансове право, інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Хмельницький – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі підприємницького та корпоративного права Юридичного інституту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондента НАН України
ОПРИШКО Віталій Федорович.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
ГУРЖІЙ Тарас Олександрович
Київський національний торговельно-
економічний університет,
завідувач кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права;

кандидат юридичних наук, доцент
САРАНА Сергій Володимирович
Інститут права та суспільних відносин
Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»,
завідувач кафедри цивільного,
господарського, адміністративного права
та правоохоронної діяльності.

Захист відбудеться *04 березня 2020 року о 09⁰⁰ годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради К 70.895.02 у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 8, конференц-зал (ауд. 907).

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова за адресою: 29013, м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 38.

Автореферат розісланий «04» лютого 2020 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. Ю. Черняк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансовий контроль є обов'язковим атрибутом економіки будь-якої країни, оскільки виступає основним джерелом інформації про дійсний фінансовий стан окремого підприємства, установи, організації, економіки країни в цілому, про фінансові резерви та про можливі випадки зловживань. Від рівня організації та здійснення фінансового контролю залежать повнота та своєчасність надходження коштів до публічних фондів, дотримання чинного законодавства під час їх розподілу та використання.

Проте розбудова державності у нашій країні супроводжується ускладненням процесів в економічній, правовій, соціальній та політичній сферах суспільного життя. З розвитком ринкових умов господарювання з'явилися нові підходи до сутності та систематизації контролю, наближені до сучасних світових стандартів – фінансовий контроль сьогодні вже не наділений виключно примусовим характером.

Актуальність теми дисертаційного дослідження посилюється проведенням реформ у сфері фінансового контролю, подолання корупції, гармонізації національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу, що спричинило певні проблеми визначеності термінології, ототожнення окремих понять, перетин та дублювання низки функцій суб'єктів контролю тощо.

Зважаючи на це, особливо дискусійним залишається питання щодо визначення організаційно-правових форм фінансового контролю та закріплення їх у законодавстві України, системи та правового статусу фінансово-контрольних органів тощо. Нечітке визначення завдань і функцій, шляхів та меж взаємодії органів фінансового контролю є однією із причин неналежного здійснення фінансового контролю, зниження рівня його ефективності.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлюється також тими обставинами, що в Україні організація і здійснення належного фінансового контролю перебуває на стадії його розбудови. Вказане відповідно зумовлює наявність суперечливих питань, недостатню розробленість певних теоретичних положень, відсутність комплексного дослідження правових проблем організаційно-правових форм фінансового контролю.

Проблемам розвитку фінансового контролю присвячено значну кількість наукових публікацій. Вагомий внесок у дослідження окремих аспектів цієї проблематики зробили такі українські вчені-юристи: Є. О. Алісов, О. Ф. Андрійко, О. О. Бандурка, Г. В. Бех, Ф. Ф. Бутинець, Л. К. Воронова, О. П. Гетманець, М. М. Головань, Т. Б. Грек, В. М. Дереконь, Е. С. Дмитренко, О. О. Дмитрик, І. К. Залюбовська, С. Т. Кадькаленко, Л. М. Касьяненко, Л. Л. Кінащук, А. Т. Ковальчук, І. Є. Криницький, Н. П. Кучерявенко, А. В. Малишев, В. Г. Мельничук, В. П. Нагребельний, В. Ф. Опришко, О. П. Орлюк, І. В. Панова, О. П. Пашенко, П. С. Пацурківський, В. Ф. Роль, Л. А. Савченко, В. М. Уложенко, Б. Ф. Усач та інші.

Фінансовий контроль досліджували багато вчених-економістів, зокрема: М. Ф. Базась, І. В. Басанцов, М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, О. Д. Василик, Н. Г. Виговська, В. М. Гаращук, І. В. Грицюк, В. В. Гулько, Л. В. Дікань,

Є. В. Дейнеко, О. П. Зварич, І. М. Іванова, А. О. Єпіфанов, О. П. Кириленко, Є. В. Калюга, В. І. Каленська, О. Т. Колодій, В. Г. Мельничук, М. П. Мельник, В. Ф. Піхоцький, І. Б. Стефанюк, В. І. Стоян, Н. А. Фукс, О. В. Шевчук, Н. В. Шевченко, О. О. Чечуліна, Ф. О. Ярошенко та інші.

Проблематику фінансового контролю вивчали такі зарубіжні науковці: А. Арене, Р. Адамс, Є. Аткінсон, Дж. Бейлі, І. А. Белобжецький, Н. Д. Бровкіна, Дж. Бюкенен, Л. І. Вороніна, О. Ю. Грачева, Н. Д. Еріашвілі, Р. Зоді, Дж. Ваттс, Д. Ірван, М. В. Карасева, А. Н. Козирін, Ю. А. Крохина, М. В. Мельник, Н. Д. Погосян, Дж. Робертсон, В. М. Родіонова, А. В. Румянцев, П. Самуельсон, Дж. Стігліц, Н. І. Хімичева, Л. Я. Хоріна, С. О. Шохін, І. П. Устинова та інші.

Питання фінансового контролю у сфері державного управління розглядали Г. В. Дмитренко, Є. В. Калюга, Р. В. Косинський, А. В. Хмельков.

У роботах вказаних авторів сформовано теоретико-методологічну базу дослідження проблем організації, державного управління та правового забезпечення фінансового контролю. Втім, аналіз наукової літератури та чинного законодавства вказують на недостатнє висвітлення проблемних питань організаційно-правових форм фінансового контролю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано згідно з планом наукової роботи кафедри підприємницького та корпоративного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана та виконано відповідно до «Національної доктрини розвитку освіти», затвердженої Указом Президента України від 17.04.2002 року № 347/2002; «Пріоритетних тематичних напрямків наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року», затверджених Постановою Кабінету Міністрів від 07.09.2011 року № 942; «Пріоритетних напрямків розвитку правової науки на 2016-2020 рр.», затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03.03.2016 року; науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту «Юридичний інститут Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» «Угода про асоціацію України з ЄС як основа розвитку її національного законодавства» (номер державної реєстрації 0115U003418).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі досягнень юридичної науки, вдосконалення законодавства України та практики його застосування розкрити загальні засади організаційно-правових форм здійснення фінансового контролю в Україні, сформулювати теоретичні висновки та пропозиції щодо їх вдосконалення.

Відповідно до поставленої мети основна увага автора зосереджена на вирішенні таких *задач*:

- з'ясувати сутність поняття «фінансовий контроль» та його правову природу;
- охарактеризувати становлення правового регулювання здійснення фінансового контролю;
- проаналізувати чинне законодавство України про фінансовий контроль та розробити пропозиції щодо його удосконалення;

- розкрити сутність державного управління у сфері здійснення фінансового контролю;
- дослідити систему та правовий статус органів фінансового контролю;
- визначити форми та види державного фінансового контролю;
- дослідити досвід зарубіжних країн в організації системи фінансового контролю та можливість його використання в Україні;
- окреслити шляхи удосконалення правового регулювання фінансового контролю в Україні.

Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у сфері здійснення фінансового контролю в Україні.

Предметом дослідження є організаційно-правові форми фінансового контролю.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи складає комплексне використання загальнонаукових та спеціально-правових методів дослідження. Методи дослідження обрано відповідно до поставленої мети та завдань з урахуванням об'єкта та предмета дослідження.

У дисертаційній роботі було використано як загальнонаукові, так і спеціально-правові методи наукового пізнання, порівняння та протиставлення у систематизації емпіричного матеріалу та отриманні власних теоретичних результатів для досягнення поставленої мети, зокрема: діалектичний, логічний, аналізу і синтезу, історико-правовий, порівняльно-правовий, логіко-семантичний, формально-догматичний, метод системно-структурного аналізу.

Діалектичний метод застосовано для вивчення фінансового контролю у динаміці, розвитку та суперечностях (розділи 1, 2). *Логічний метод* зумовив послідовність висловлених суджень, понять і висновків (підрозділи 1.1, 1.3, 2.1), *метод аналізу* застосовано для вивчення окремих аспектів правового статусу органів фінансового контролю (підрозділ 2.2), *метод синтезу* – для визначення загальних особливостей здійснення фінансового контролю (підрозділ 1.1). *Історико-правовий метод* використано у дослідженні законодавства щодо становлення правового регулювання фінансового контролю в часі (підрозділ 1.2). За допомогою *логіко-семантичного методу* розвинуто понятійний апарат дослідження (підрозділи 1.1, 2.3). *Порівняльно-правовий метод* застосовувався для аналізу чинного законодавства та порівняння його з зарубіжним (підрозділи 1.3, 3.2). *Метод системно-структурного аналізу* дозволив дослідити систему органів фінансового контролю, їх класифікацію, визначити форми та види державного фінансового контролю (підрозділи 2.2, 2.3). За допомогою *формально-догматичного методу* дослідження аналізувалися норми чинного законодавства та пропозиції щодо їх удосконалення (підрозділи 1.3, 3.2).

Нормативно-правовою основою роботи стали положення Конституції України, Бюджетного кодексу України, Законів України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», «Про Рахункову палату» та інших нормативно-правових актів України, а також законодавство європейських країн з питань фінансового контролю.

Емпіричну базу дисертаційного дослідження складають узагальнення практики застосування чинного законодавства України, матеріали та публікації у вітчизняних та зарубіжних періодичних виданнях, а також офіційні статистичні показники щодо здійснення фінансового контролю.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є новим за змістом комплексним науковим дослідженням організаційно-правових форм фінансового контролю. У роботі проведено аналіз теоретичних і практичних проблем, які виникають у сфері здійснення фінансового контролю, виявлено недоліки та прогалини у правовому регулюванні та сформульовано й обґрунтовано низку концептуальних положень, які містять елементи наукової новизни, зокрема:

уперше:

1) обґрунтовано необхідність створення базового рамкового закону «Про фінансовий контроль», який встановить основні правила організації та здійснення фінансового контролю, дасть можливість передбачити єдині засади державної політики в галузі фінансового контролю, стане правовою основою у формуванні цілісної системи фінансового контролю в Україні;

2) запропоновано оптимальну систему принципів фінансового контролю, таких як: законність, незалежність, об'єктивність, компетентність, гласність, додержання професійної етики та фінансової дисципліни; задекларована необхідність їх нормативного закріплення у законодавстві щодо здійснення фінансового контролю з метою гармонізації з відповідними принципами міжнародного права;

3) розкрито сутність державного управління у сфері здійснення фінансового контролю, де контроль виступає як функція державного управління та існує на всіх стадіях управлінських процесів;

4) аргументовано доцільність використання у фінансовому контролі таких форм державного управління: правові (юридичні) та неправові (організаційні), оскільки фінансовий контроль є функцією управління. Зазначені форми є одночасно організаційним і правовим способом здійснення фінансового контролю, його законності, ефективності та раціональності;

5) опираючись на доктринальні наукові дослідження та нормативно-правові акти у сфері фінансового контролю, запропоновано більш змістовне, з урахуванням сучасних підходів юрисдикційної практики, визначення поняття «фінансовий контроль»;

удосконалено:

6) класифікацію органів фінансового контролю за такими критеріями: за масштабом діяльності; за компетенцією контролюючих органів; за місцем у системі органів фінансового контролю; за суб'єктивним складом; за підпорядкуванням і характером внутрішньо системних зв'язків між ними;

7) зміст таких загальних та особливих ознак, як функції і завдання, що характеризують поняття розмежування компетенції органів, уповноважених здійснювати фінансовий контроль, через призму їх правового статусу. Функціям властива безперервність і постійність, а завдання передбачають

тимчасовість, тому необхідним є чітке закріплення функцій у статусі органів фінансового контролю шляхом визначення їх завдань;

8) існуючі теоретичні підходи до визначення таких видів фінансового контролю як: перевірка, ревізія, аудит, інвентаризація, моніторинг;

набули подальшого розвитку:

9) застосування історико-правового аналізу правового регулювання фінансового контролю з метою виявлення прогалин та упущень у його становленні та регулюванні;

10) пропозиції стосовно забезпечення ефективності та результативності фінансового контролю шляхом удосконалення механізму фінансово-правової відповідальності, що мінімізує корупцію у сфері здійснення фінансового контролю;

11) питання модернізації чинної системи фінансового контролю в умовах поступового переходу від адміністративно-бюрократичної до демократичної моделі державного управління;

12) рекомендації щодо забезпечення відповідності внутрішньодержавних нормативно-правових актів міжнародно-правовим зобов'язанням України та створення належного механізму впровадження міжнародно-правових зобов'язань України в національне законодавство.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що положення, висновки і пропозиції проведеного дослідження, викладені автором, можуть бути використані у:

– *науково-дослідній роботі* – як основа для подальшого поглибленого теоретичного вивчення організаційно-правових форм фінансового контролю;

– *правотворчості* – для вдосконалення чинного фінансового законодавства, яке регулює питання у сфері фінансового контролю;

– *правозастосовній діяльності* – для застосування рекомендацій і пропозицій дослідження в адміністративній діяльності органів, що уповноважені здійснювати фінансовий контроль; (*довідка Департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації №1-12/1123 від 25.11.2019 року*);

– *навчальному процесі* – під час викладання та підготовки методичних матеріалів з навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Фінансове право», «Бюджетне право», при оновленні спецкурсу «Правові основи здійснення фінансового контролю» (*довідка Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ МАУП» № 3/20 від 13.01.2020 року; довідка Національного університету «Львівська політехніка» № 67-01-85 від 17.01.2020 року*).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійним дослідженням автора. Висновки, пропозиції та рекомендації, у тому числі й ті, що характеризують наукову новизну, одержані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Дисертація виконана й обговорена на кафедрі підприємницького та корпоративного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Окремі висновки та узагальнення дослідження висвітлювалися дисертантом на таких наукових заходах: Науково-практичній інтернет-конференції «Актуальна

юриспруденція» (15 грудня 2011 року, м. Київ), Міжнародній науково-практичній конференції *«Національне та міжнародне право в сучасному вимірі»* (28-29 вересня 2012 року, м. Запоріжжя), Міжнародній науково-практичній конференції *«Юриспруденція: актуальні проблеми теорії і практики»* (5-6 жовтня 2012 року, м. Львів), Всеукраїнській науково-практичній конференції *«Актуальні питання юридичної науки»* (26 квітня 2013 року, м. Львів), Міжнародній науково-практичній конференції *«Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування»* (8-9 липня 2016 року, м. Київ), Міжнародній науково-практичній конференції *«Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі»* (15-16 грудня 2017 року, м. Харків), Міжнародній науково-практичній конференції *«Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві»* (29-30 грудня 2017 року, м. Одеса), Міжнародній науковій та практичній конференції *«Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage»* (January 25-26, 2019, Arad).

Публікації. Основні положення та висновки дисертації знайшли своє відображення у 17 публікаціях, а саме: вісім у наукових виданнях України, визначених фаховими з юридичних наук, з яких чотири включені до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща); одна у науковому періодичному виданні інших держав; а також у восьми збірниках тез матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, які охоплюють вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертаційного дослідження становить 233 сторінки, із них 195 сторінок основного тексту. Список використаних джерел складає 273 найменування. Додатки викладено на 10 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, охарактеризовано стан наукової розробки, окреслено мету, задачі, об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано відомості про їх апробацію, структуру та обсяг дисертаційної роботи.

Розділ 1 «Правова характеристика фінансового контролю в Україні» складається з трьох підрозділів, у яких досліджено сутність та правовий зміст категорії «фінансовий контроль», проаналізовано історіографію становлення його правового регулювання та сучасний стан законодавства України щодо здійснення фінансового контролю.

У підрозділі 1.1 *«Сутність та правовий зміст категорії «фінансовий контроль»* розглядаються різні доктринальні тлумачення поняття «фінансовий контроль», аналізується сутність та його правова природа.

Встановлено, що фінансовий контроль є однією із функцій органів державного управління, формою реалізації контрольної функції фінансів і

одним із найважливіших напрямів реалізації контрольно-наглядової функції держави.

Обґрунтовано, що сутність та правовий зміст фінансового контролю розкривається через предмет, суб'єкт, об'єкт контролю та знаходить своє відображення у його завданнях, які регламентуються фінансовим законодавством.

Визначено, що основними видами фінансового контролю залежно від організаційно-правового статусу суб'єкта контролю є державний, муніципальний, господарський та громадський фінансовий контроль.

Виокремлено та розкрито зміст принципів законності та фінансової дисципліни, на яких базується організація та здійснення фінансового контролю.

У підрозділі 1.2 «Становлення правового регулювання здійснення фінансового контролю» на основі аналізу наукової літератури та нормативно-правових актів з'ясовано особливості правового регулювання здійснення фінансового контролю та запропоновано періодизацію розвитку правового регулювання фінансового контролю.

Визначено, що правове регулювання фінансового контролю в Україні супроводжувалося удосконаленням законодавчої бази, якою визначався правовий статус та повноваження його органів. Зауважено, що інтенсивно розвивався державний фінансовий контроль на відміну від муніципального, господарського та громадського. З'ясовано, що відбувалося реформування переважно у сфері внутрішнього державного контролю, яке проводилося у три етапи з урахуванням досвіду країн-кандидатів у члени ЄС. Зазначено, що отриманий досвід сприяє розвитку та вдосконаленню фінансового контролю на сучасному етапі.

У підрозділі 1.3 «Сучасний стан законодавства України щодо здійснення фінансового контролю» досліджено сучасне національне законодавство у сфері фінансового контролю.

Зазначено, що фінансовий контроль регламентовано розгалуженою, широкою системою фінансового, бюджетного, податкового та банківського законодавства, прийнятого органами різних рівнів та містить як акти вищої юридичної сили, так і підзаконні нормативно-правові акти.

Встановлено, що законодавчі нормативно-правові акти, які лежать в основі регулювання фінансового контролю, утворюють певну систему загальних та спеціальних законів.

Наголошено на проблемі запобігання та протидії корупції. Вказано на особливу роль юридичної відповідальності, яка повинна базуватися на низці принципів, зокрема: законності, обґрунтованості, справедливості, невідворотності притягнення до відповідальності. Акцентовано увагу на каральній і відновлювальній функціях юридичної відповідальності у сфері фінансового контролю.

Розділ 2 «Організаційно-правовий зміст державного управління у сфері здійснення фінансового контролю» складається з трьох підрозділів у яких досліджено сутність державного управління у сфері здійснення фінансового контролю, визначено систему органів, уповноважених здійснювати

фінансовий контроль та їх правовий статус, розглянуто організаційно-правові форми державного управління у сфері фінансового контролю, окреслено його види.

У підрозділі 2.1 «Сутність державного управління у сфері здійснення фінансового контролю», досліджено поняття «державне управління», його сутність та функції у сфері здійснення фінансового контролю.

З'ясовано, що сутність державного управління у сфері здійснення фінансового контролю полягає у зведенні до мінімуму будь-яких відхилень, що виникають у сфері фінансової діяльності держави, на що зорієнтований фінансовий контроль, який є функцією управління та існує на всіх стадіях управлінського процесу.

Доведено, що дієвий та ефективний фінансовий контроль має забезпечити належний рівень фінансової безпеки через створення прозорості та результативної системи державного управління фінансовими ресурсами.

Визначено, що основним змістом реформи має стати децентралізація управлінських функцій влади як запорука ефективного фінансового управління, розширення можливості організаційного, фінансового та адміністративного впливу місцевих органів самоврядування на соціально-економічні перетворення регіонів.

Запропоновано використання досвіду країн ЄС щодо загальної відповідальності керівників органів державного сектору перед парламентом та громадськістю за стан системи фінансового контролю.

У підрозділі 2.2 «Система та правовий статус органів фінансового контролю» проаналізовано систему органів, які уповноважені здійснювати фінансовий контроль. На основі чинного законодавства досліджено їх правовий статус.

Зазначено, що система органів фінансового контролю є складною системою єдиної цілої системи органів управління економікою.

Запропоновано власну класифікацію системи органів фінансового контролю за такими критеріями: за масштабом діяльності, за компетенцією контролюючих органів, за місцем у системі органів фінансового контролю, за суб'єктним складом, за підпорядкуванням.

З'ясовано, що правовий статус органів фінансового контролю відображає головні особливості органу, його місце в системі державних органів влади, мету, завдання, функції, повноваження, компетенцію, відповідальність, чітко визначення якого унеможливить дублювання у здійсненні фінансового контролю.

У підрозділі 2.3 «Форми та види державного фінансового контролю» визначені та охарактеризовані організаційно-правові форми державного управління у сфері фінансового контролю та види фінансового контролю.

З'ясовано, що юридично регламентованими складовими правового статусу відповідних органів (посадових осіб) державного управління є функції і форми управлінської діяльності.

Встановлено, що форми адміністративної діяльності поділяються на правові (юридичні) і неправові (організаційні), які різняться між собою настанням юридичних наслідків.

Розглянуто сутність і зміст форм управління у сфері здійснення фінансового контролю.

Визначено, що у теорії фінансового контролю неоднозначно вирішена класифікація видів фінансового контролю. За основу виділення конкретних видів здебільшого приймають суб'єктний склад контролюючих органів, специфіку об'єкта фінансового контролю, час його проведення

Обґрунтовано, що видами фінансового контролю є перевірка, ревізія, аудит, інвентаризація, моніторинг.

Розділ 3 «Перспективи розвитку правового регулювання фінансового контролю в Україні» складається з двох підрозділів, у яких аналізується зарубіжний досвід організації системи фінансового контролю з можливістю використання в Україні та накреслено шляхи удосконалення з врахуванням зарубіжного досвіду.

У підрозділі 3.1 «Досвід зарубіжних країн в організації системи фінансового контролю та його використання в Україні» звертається увага на те, що організація фінансового контролю у зарубіжних країнах розглядається як невід'ємна частина загальнодержавної системи регулювання суспільних відносин.

Встановлено, що зарубіжні країни сформували досить ефективну систему фінансового контролю, повноваження і функції якої залежать від форми правління держави.

Зазначено, що попередній контроль є запорукою виявлення відхилень і порушень принципів законності, неефективного та неекономного використання фінансових ресурсів.

Визначено, що загально визнаними функціями органів державного фінансового контролю у зарубіжних країнах є: контроль дохідної та видаткової частини бюджету; контроль за ефективністю і законністю використання податкових пільг; аналіз нормативно-правових актів щодо їх відповідності бюджетному законодавству.

З'ясовано, що особливістю фінансової системи кожної розвинутої держави є наявність у ній вищого органу контролю державних фінансів ВОФК, що є свідченням правової, демократичної держави з ефективною системою управлінських функцій.

У підрозділі 3.2 «Шляхи удосконалення правового регулювання фінансового контролю в Україні з врахуванням зарубіжного досвіду» розглянуто та проаналізовано можливість удосконалення правового регулювання фінансового контролю в Україні з використанням зарубіжного досвіду.

Зазначено, що з урахуванням сучасних законодавчих вимог, фінансовий контроль, що створений і функціонує в Україні сьогодні, не забезпечує повноти дотримання належної фінансово-бюджетної дисципліни, а, отже, є недостатньо дієвим. Запропоновано створення Концепції розвитку цілісної системи фінансового контролю.

Звернено увагу, що реформування державного фінансового контролю, як складової управління фінансовими ресурсами, значно відстає від реформи міжбюджетних відносин.

Вказано на необхідність удосконалення термінологічного апарату та базових питань усіх видів фінансового контролю (державного, муніципального, господарського, громадського). Наголошено на необхідності впроваджувати найкращі міжнародні практики проведення аудиту ефективності у національне законодавство.

Запропоновано конкретизувати повноваження місцевих рад щодо фінансового контролю у їх можливостях безпосередньо впливати на обсяги мобілізації доходів місцевих бюджетів. Для вдосконалення правового регулювання контролю у формуванні місцевих бюджетів є доцільним чітке законодавче закріплення бюджетних повноважень і відповідальності місцевої влади щодо контрольних заходів у суб'єктів господарювання.

Обґрунтовано доцільність впровадження міжнародного досвіду стандартизації норм, які розробляються і видаються міжнародними організаціями вищих органів контролю та їх комітетами при розробленні вітчизняних стандартів оцінки діяльності органів внутрішнього контролю.

Вказано на необхідність виділення фінансового правопорушення як самостійної підстави для застосування заходів фінансово-правової відповідальності.

ВИСНОВКИ

Основними теоретичними та практичними результатами дисертаційного дослідження є такі положення та пропозиції:

1. З'ясовано, що поняття «фінансовий контроль», було і є предметом дослідження і вчених-юристів і економістів, проте єдності у визначенні цієї категорії серед науковців немає, що ускладнює розуміння як у теоретичному, методологічному, так і у практичному застосуванні.

Запропоновано власне визначення фінансового контролю як однієї з функцій управління, яка є організаційно-правовим способом забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності та ефективності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів, уповноваженими на те державою органами, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від форм власності, наділених відповідними контрольними повноваженнями. Фінансовий контроль регламентується нормативно-правовими актами фінансової та інших галузей законодавства, що визначають його правову природу.

Встановлено, що основними засадами, на яких базується організація та здійснення фінансового контролю, є принципи фінансового контролю. За відсутності єдиної класифікації у науковій літературі, запропоновано закріпити у законодавстві оптимальну систему принципів здійснення фінансового контролю, таких як: законність, незалежність, об'єктивність, компетентність,

гласність, додержання професійної етики та фінансової дисципліни, які визначені у Лімській декларації керівних принципів контролю, як один із шляхів гармонізації законодавства України з міжнародним правом.

2. На основі аналізу наукових і законодавчих джерел систематизовано та сформульовано три основні етапи становлення та подальшого розвитку фінансового контролю, які визначали специфіку та ступінь його ефективності в кожний період часу та дають можливість стверджувати, що фінансовий контроль виділився у самостійну спеціальну функцію державного управління фінансами:

– етап становлення – сформовано базову основу системи фінансового контролю: організовано правове, методичне, інформаційне та кадрове забезпечення контрольної системи;

– етап удосконалення – відбулося корегування системи державного фінансового контролю та повноважень відповідних суб'єктів контролю, активно розвивається система внутрішнього фінансового контролю.;

– етап модернізації – характеризується реформуванням чинної системи фінансового контролю в умовах поступового переходу від адміністративної до демократичної моделі державного управління на основі зміни та удосконалення чинного законодавства.

Доведено, що в умовах ринкових відносин виникла необхідність у підвищенні ролі саме державного фінансового контролю, впровадження аудиту, як незалежного виду фінансового контролю, інтеграції Рахункової палати України до складу таких світових фінансово-контрольних організацій, як INTOSAI та EUROSAI.

3. Наголошено, що сучасний стан законодавства України у сфері здійснення фінансового контролю характеризується інтеграцією України у напрямі до міжнародного простору, шляхом його гармонізації з міжнародним правом, зокрема з правом ЄС. Особливістю правового регулювання є те, що відносини регламентовано широкою системою законів та підзаконних нормативно-правових актів відповідних галузей законодавства, прийнятих органами різних рівнів, що регулюють відносини у сфері фінансової діяльності і, зокрема, здійснення фінансового контролю. Внаслідок недосконаlosti законодавства, відсутності належного методичного забезпечення сучасних систем ефективного управління державними фінансовими ресурсами створюються умови, які надають можливість господарюючим суб'єктам застосовувати схеми мінімізації платежів до бюджету.

Обґрунтовано необхідність прийняття базового Закону «Про фінансовий контроль». Запропоновано концепцію проекту цього закону, який стане основою для розробки та прийняття комплексу підзаконних нормативно-правових актів, інструктивних, регламентуючих документів, сучасних методологічних розробок. Це один із важливих шляхів створення належної правової основи для формування цілісної системи фінансового контролю в Україні. В перспективі будуть закладені можливості для розробки проекту Фінансового кодексу. Це сприятиме врегулюванню на законодавчому рівні діяльності суб'єктів муніципального, господарського та громадського

фінансового контролю, завершенню бюджетної децентралізації з впровадженням внутрішнього аудиту у систему органів місцевого самоврядування.

На законодавчому рівні необхідно закріпити принцип невідворотності юридичної відповідальності.

4. З'ясовано, що контроль виступає як загальна функція державного управління та існує на всіх стадіях управлінського процесу. В адміністративному праві, саме вузьке розуміння державного управління є основним, оскільки дозволяє якісно аналізувати виконавчо-розпорядчу діяльність органів виконавчої влади, для яких державне управління є основним напрямом діяльності.

Досліджено, що нова прогресивна парадигма фінансового контролю передбачає впровадження та використання публічного аудиту – контроль заради результативності та ефективності, що передбачає необхідність взаємодії системи внутрішнього контролю з системою внутрішнього аудиту.

З цього огляду, основним змістом адміністративної реформи повинно бути:

- активне впровадження процесу децентралізації управлінських функцій влади;
- розширення можливості організаційного, фінансового та адміністративного впливу місцевих органів самоврядування на соціально-економічні перетворення регіонів;
- впровадження технологій управління ризиками в діяльність органів публічного управління;
- відповідальність керівників органів державного сектору перед парламентом та громадськістю за стан системи внутрішнього фінансового контролю;
- впровадження програмно-цільового методу бюджетування.

5. В процесі наукового дослідження встановлено, що існуюча сьогодні система органів фінансового контролю є достатньо розгалуженою, не скоординованою в організаційному, правовому, інформаційному та методологічному варіантах.

Доведено, що державну систему органів фінансового контролю повинні представляти два органи фінансового контролю – Рахункова палата та Державна аудиторська служба України, їх регіональні відділення. Чіткий розподіл функціональних обов'язків між цими органами унеможливить дублювання і паралелізм у фінансовому контролі.

У зв'язку з тим, що статус Рахункової палати, як вищого органу фінансового контролю, поки що чітко не визначений, пропонуємо забезпечити законодавчі підстави для набуття Рахунковою палатою статусу незалежного органу фінансового контролю з внесенням відповідних змін до ст. 98 Конституції України, що визначить Рахункову палату не лише вищим органом фінансового контролю, а й постійно діючим координаційним та консультативним органом державного фінансового контролю.

Згідно з вимогами Лімської декларації, в Конституцію України повинні бути включені такі положення, що регламентують діяльність вищого органу фінансового контролю в кожній країні:

- 1) принципи діяльності цього органу;
- 2) особливості взаємодії такого органу з національним парламентом;
- 3) основні контрольні повноваження;
- 4) порядок звітування вищого органу фінансового контролю перед парламентом і суспільством.

Обґрунтовано, що на часі прийняття Закону «Про Державну аудиторську службу України», як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю.

Запропоновано координацію органів, які уповноважені здійснювати планові виїзні ревізії, передати у відання Міністерства фінансів України.

6. Встановлено, що в адміністративно-правовій літературі й теорії управління під формою управління розуміють зовнішній прояв управлінської діяльності суб'єктів управління у межах наданих їм повноважень, які здійснюються з метою реалізації їх функцій та поділяються на правові (юридичні) і неправові (організаційні).

Запропоновано застосовувати таку диференціацію для форм у процесі управління фінансовим контролем, оскільки правові форми є формами реалізації виконавчої влади в межах юридично-владних повноважень, завжди мають юридичні наслідки, а тому є адміністративно-правовими та регламентуються адміністративно-правовими нормами. Неправові форми управління включають в себе дії організаційного і матеріально-технічного характеру, оскільки при здійсненні функцій управління, в тому числі у сфері фінансового контролю, не завжди виникає необхідність і доцільність видавати нормативні та індивідуальні акти управління.

З'ясовано, що у науковій літературі поняття виду характеризується як складова цілого, що частково виражає його зміст і, водночас, від інших частин відрізняється конкретними носіями контрольних функцій – суб'єктами та об'єктами контролю.

Враховуючи, що у теорії фінансового контролю неоднозначно вирішена класифікація його видів, автором запропоновано власну класифікацію видів фінансового контролю за різними критеріями, а саме: *за суб'єктами ініціювання*: державний, муніципальний, господарський, громадський; *за часом здійснення*: попередній, поточний, наступний; *за способом здійснення*: перевірка, ревізія, аудит, інвентаризація, моніторинг.

7. Досліджено, що у переважній більшості країн з усталеними демократичними формами правління та розвинутою ринковою економікою, діє ефективна система державних контрольних-ревізійних органів, яка у цілому однотипна, оскільки спостерігаються майже ідентичні принципи здійснення фінансового контролю та завдання, що стоять перед контролюючими органами і опирається на міжнародно-правові акти. У загальних рисах вона має такий вигляд: загальнодержавний фінансовий контроль, відомчий фінансовий контроль, аудит. Спільні риси такого контролю зафіксовані в принципах

Лімської декларації керівних принципів контролю, а саме: цільове та ефективне використання державних фінансових ресурсів; виявлення порушень фінансової дисципліни; притягнення винних до відповідальності; попередження правопорушень у фінансовій сфері.

Для України застосовним досвідом організації фінансового контролю є досвід країн із парламентською формою правління.

8. Доведено, що невідповідність фінансового контролю завданням сьогодення полягає у проблемах нормативно-правового, організаційного, методологічного, інформаційного та кадрового характеру, які у своїй сукупності призводять до зниження ефективності та об'єктивності проведення фінансового контролю, нераціонального управління державним майном і використання бюджетних ресурсів, причинами негативних тенденцій щодо збільшення фінансових правопорушень.

Шляхами удосконалення правового регулювання фінансового контролю в Україні, з використанням зарубіжного досвіду, повинні бути:

- створення Концепції розвитку цілісної системи фінансового контролю;
- чіткий поділ фінансового контролю на зовнішній і внутрішній;
- впровадження в податкову систему вагомих за величиною, реальних і зручних за мобілізацією місцевих податків і зборів;
- удосконалення термінологічного апарату з питань державного фінансового контролю;
- понятійна база державного внутрішнього фінансового контролю має ґрунтуватися на вимогах ЄС до управління державними фінансами;
- доцільною є розробка стандартів для всіх видів фінансового контролю з урахуванням специфіки кожного із них.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Попадинець І. І. Форми фінансового контролю: проблеми класифікації у правовій літературі. *Митна справа*. 2011. № 3 (75). Ч. 2. С. 258-264.
2. Попадинець І. І. Законність і фінансова дисципліна як основні принципи здійснення фінансового контролю. *Митна справа*. 2011. № 6 (78), Ч. 2, книга 1. С. 210-215.
3. Попадинець І. І. До питання про поняття і сутність фінансового контролю. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2011. Вип. 4. С. 206-216.
4. Попадинець І. І. Счетная палата в системе органов государственного финансового контроля Украины. *LEGEA SI VIATA*. 2014. № 6/3. С. 99-102.
5. Попадинець І. І. Правові форми здійснення фінансового контролю в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Випуск 4. Том. 2. С.132-135.
6. Попадинець І. І. Визначення основних принципів фінансового контролю у законодавстві України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017.

Випуск 6. Том 2. С. 132-135. (Видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща)).

7. Попадинець І. І. Перспективи розвитку правового регулювання фінансового контролю в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2017. Випуск 45. Том 2. С. 35-38. (Видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща)).

8. Попадинець І. І. Поняття і сутність фінансового контролю як правової категорії. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Випуск 5. Т. 2. С. 132-136. (Видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща)).

9. Попадинець І. І. Визначення організаційно-правових форм фінансового контролю: проблемні питання теорії та практики. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 222-227. (Видання включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International» (Польща)).

10. Попадинець І. І. Місце Рахункової палати в системі органів контролю. *Правова система в умовах розвитку сучасної державно-правової дійсності : генезис та напрями вдосконалення* : збірник матеріалів юридичної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальна юриспруденція». (м. Київ, 15 грудня 2011 р.). К., 2011. С. 99-103.

11. Попадинець І. І. Інститут фінансового контролю в системі фінансового права. *Національне та міжнародне право в сучасному вимірі* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Запоріжжя, 28-29 вересня 2012 р.). У 2-х частинах. Запоріжжя : Запорізька міська громадська організація «Істина», 2012. Ч. II. С. 61-63.

12. Попадинець І. І. Проблемні питання фінансового контролю у бюджетній сфері. *Юриспруденція: актуальні проблеми теорії і практики* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 05-06 жовтня 2012 р.). У 2-х частинах. Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2012. Ч. II. С. 37-39.

13. Попадинець І. І. Принципи фінансового контролю: питання систематизації. *Актуальні питання юридичної науки – 2013* : збірник доповідей та статей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання юридичної науки – 2013» (м. Львів, 26 квітня 2013 року). Львів : Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом, 2013. С. 121-129.

14. Попадинець І. І. Особливості управлінських відносин у сфері фінансового контролю України. *Державне регулювання суспільних відносин : розвиток законодавства та проблеми правозастосування* : Міжнародна науково-практична конференція, (м. Київ, 8-9 липня 2016 р.). К., 2016. С.109-112.

15. Попадинець І. І. Проблемні питання визначення організаційно-правових форм фінансового контролю. *Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 15-16 грудня 2017 року). Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2017. Ч. 2. С. 43-46.

16. Попадинець І. І. Впровадження у національну практику вимог міжнародних стандартів фінансового контролю. *Тенденції розвитку юридичної науки в інформаційному суспільстві* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29-30 грудня 2017 р.) Одеса, 2017. С. 159-162.

17. Попадинець І. І. Особливості здійснення внутрішнього фінансового контролю в країнах ЄС та в Україні. *International scientific and practical conference «Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage»* : Conference proceedings, (January 25-26, 2019. Arad). Arad : Izdevnieciba «Baltija Publishing». 2019. С. 419-423.

АНОТАЦІЯ

Попадинець І. І. Організаційно-правові форми фінансового контролю.
– Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право. – Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова Хмельницької обласної ради, Хмельницький, 2020.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних і практичних проблем організаційно-правових форм фінансового контролю. У роботі проведено загальнотеоретичну характеристику поняття «фінансовий контроль» та узагальнено правові основи його регулювання. Запропоновано авторське визначення поняття «фінансовий контроль».

Досліджено становлення правового регулювання фінансового контролю та сучасний стан законодавства України щодо здійснення фінансового контролю. Систематизовано та сформульовано три основні етапи становлення та подальшого розвитку фінансового контролю. Доведено необхідність прийняття базового Закону «Про фінансовий контроль».

Проаналізовано організаційно-правовий зміст державного управління у сфері здійснення фінансового контролю. Визначено та охарактеризовано форми державного управління у сфері фінансового контролю. Запропоновано власну класифікацію видів фінансового контролю. Обґрунтовано необхідність закріплення у законодавстві про фінансовий контроль функцію здійснення попереднього контролю, як профілактику фінансових правопорушень. Наголошено на необхідності впроваджувати найкращі міжнародні практики проведення аудиту ефективності у національне законодавство.

Запропоновано класифікацію органів фінансового контролю за відповідними критеріями, з чітким розподілом на зовнішній і внутрішній, з визначенням повноважень цих органів. Наголошено на необхідності забезпечення законодавчих підстав для набуття Рахунковою палатою статусу вищого органу фінансового контролю, з внесенням відповідних змін до Конституції України та прийняття Закону «Про Державну аудиторську службу України».

Визначено основний зміст адміністративної реформи у сфері здійснення фінансового контролю.

Проаналізовано досвід зарубіжних країн в організації системи фінансового контролю та накреслено шляхи удосконалення правового регулювання фінансового контролю в Україні з врахуванням зарубіжного досвіду.

Здійснено аналіз проблем нормативно-правового, організаційного, методологічного, інформаційного та кадрового характеру, які у своїй сукупності призводять до зниження ефективності та об'єктивності проведення фінансового контролю, нераціонального управління державним майном і використання бюджетних ресурсів та запропоновано шляхи вирішення.

Ключові слова: фінансовий контроль, державне управління, правові форми, неправові форми, аудит ефективності, бюджетна децентралізація, зовнішній фінансовий контроль, внутрішній фінансовий контроль, внутрішній аудит.

АННОТАЦИЯ

Попадинец І. І. Организационно-правовые формы финансового контроля. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс, финансовое право, информационное право. – Хмельницкий университет управления и права имени Леонида Юзькова Хмельницкого областного совета, Хмельницкий, 2020.

Диссертация посвящена комплексному исследованию теоретических и практических проблем организационно-правовых форм финансового контроля. В работе проведено общетеоретическое исследование понятия «финансовый контроль» и обобщены правовые основы его регулирования. Предложено авторское определение понятия «финансовый контроль».

Исследовано становление правового регулирования финансового контроля и современное состояние законодательства Украины по осуществлению финансового контроля. Систематизированы и сформулированы три основные этапы становления и дальнейшего развития финансового контроля. Доказана необходимость принятия базового Закона «О финансовом контроле». Проанализирован организационно-правовой смысл государственного управления в сфере осуществления финансового контроля. Определены и охарактеризованы формы государственного управления в сфере финансового контроля. Предложено собственную классификацию видов финансового контроля. Обосновано закрепление в законодательстве о финансовом контроле функцию осуществления предварительного контроля, в качестве профилактики финансовых правонарушений. Отмечена необходимость внедрять лучшие международные практики проведения аудита эффективности в национальное законодательство.

Предложена классификация органов финансового контроля по соответствующим критериям, с четким делением на внешний и внутренний, с определением полномочий этих органов. Отмечено необходимость обеспечения

законодательных оснований для приобретения Счетной палатой статуса высшего органа финансового контроля, с внесением соответствующих изменений в Конституцию Украины и принятия Закона «О Государственной аудиторской службе Украины».

Определено основное содержание административной реформы в сфере осуществления финансового контроля.

Проанализирован опыт зарубежных стран в организации системы финансового контроля и намечены пути совершенствования правового регулирования финансового контроля в Украине с учетом зарубежного опыта.

Осуществлен анализ проблем нормативно-правового, организационного, методологического, информационного и кадрового характера, которые в своей совокупности приводят к снижению эффективности и объективности проведения финансового контроля, нерационального управления государственным имуществом и использования бюджетных ресурсов и предложены пути решения.

Ключевые слова: финансовый контроль, государственное управление, правовые формы, неправовые формы, аудит эффективности, бюджетная децентрализация, внешний финансовый контроль, внутренний финансовый контроль, внутренний аудит.

ANNOTATION

Popadynets I. I. Organizational legal forms of financial control. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Dissertation for obtaining the degree of Candidate of Juridical Sciences on speciality 12.00.07 – administrative law and process, financial law, information law. – Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi Regional Council, Khmelnytskyi, 2020.

The dissertation is devoted to a comprehensive study of theoretical and practical problems of the legal forms of financial control. The thesis provides a general theoretical description of the concept of «financial control» and summarizes the legal basis for its regulation. Author's definition of the term «financial control» is proposed.

Formation of the legal regulation of financial control and the current state of Ukrainian legislation on the implementation of financial control is investigated. Three main stages of formation and further development of financial control are systematized and formulated. The necessity of adoption of the basic Law «On Financial Control».

The organizational and legal meaning of public administration in the field of financial control is analyzed. Forms of public administration in the field of financial control are defined and characterized. It is proposed an own classification of types of financial control according to various criteria and the necessity to consolidate in the legislation on financial control the function of preliminary control for all financial control bodies as a preventive care against financial contraventions of law. It is noted

that it is necessary to introduce the best international practices of performance audit into the national legislation.

It is proposed to classify the financial control bodies according to the relevant criteria, with a clear division into external and internal, with the definition of the powers of these bodies. It is emphasized of the necessity of providing legislative grounds for acquiring by the Accounts Chamber the status of the supreme financial control body, with the introduction of appropriate amendments to the Constitution of Ukraine and the adoption of the Law «On the State Audit Service of Ukraine».

It is determined of the main content of administrative reform in the field of financial control.

The experience of foreign countries in the organization of the financial control system is analyzed and ways of improving the legal regulation of financial control in Ukraine taking into account foreign experience are outlined.

The analysis is carried out of the problems of regulatory, organizational, methodological, informational and professional nature, which together lead to a decrease in the efficiency and objectivity of financial control, the irrational management of state property and the use of budgetary resources, and proposed solutions.

Key words: financial control, public administration, legal forms, non-legal forms, efficiency audit, budget decentralization, external financial control, internal financial control, internal audit.

Підписано до друку 22.01.2020. Зам. № 7

Обсяг 0,9 друк. арк. формат 60х90/16. Наклад – 100 прим.

Надруковано у ТОВ «Хмельницький ЦНТІ»
29000, м. Хмельницький, вул. Свободи, 36
Тел. : (0382) 65-50-96